

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Barbory Berkové a soudkyň JUDr. Zuzany Šnejdrové, Ph.D., a Mgr. Jany Volkové ve věci

žalobce: **P. N.**
bytem U Ž. 108/22, P., t. č. ve výkonu trestu ve Věznici V.
zastoupený advokátem Mgr. Antonínem Novákem
sídlem Politických vězňů 359/2, Olomouc

proti
žalovanému: **Vazební věznice v Olomouci**
sídlem Švermova 2, Olomouc

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím v neumožnění kopírování listin ve věznici

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce podal dne 28. 3. 2017 žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, který měl spočívat v tom, že mu žalovaný neumožňuje kopírování dokumentů ve Vazební věznici v

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

Olomouci. Nezákonnost postupu žalovaného shledává žalobce v tom, že dle § 3 odst. 2 zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů, je Vězeňská služba oprávněna vůči obviněnému použít pouze taková omezení a donucovací prostředky, které připouští zákon. Zákaz kopírování dokumentů, které žalobce potřebuje pro vyřízení svých záležitostí včetně probíhajících soudních řízení, však není v zákoně, prováděcí vyhlášce č. 109/1994 Sb. ani ve vnitřním řádu věznice upraven.

2. Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci usnesením ze dne 25. 7. 2017, č. j. 65 A 37/2017 - 23, postoupil věc Městskému soudu v Praze. V odůvodnění uvedl, že s ohledem na skutečnost, že se jedná o žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, jehož se má vůči žalobci dle jeho tvrzení dopouštět ozbrojený bezpečnostní sbor, je dle § 83 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s. ř. s.), věty za středníkem žalovaným správní orgán, který takový sbor řídí nebo jemuž je takový sbor podřízen. Vězeňská služba je dle § 11 odst. 3 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, podřízena Ministerstvu spravedlnosti, žalovaným správním orgánem je proto Ministerstvo spravedlnosti, které sídlí v obvodu Městského soudu v Praze. Zdejší soud v usnesení dále uvedl, že Vězeňská služba, resp. příslušníci vězeňské stráže předmětné věznice, v posuzovaném případě vystupovali jako příslušníci ozbrojeného bezpečnostního sboru ve smyslu § 1 odst. 2 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Vězeňské službě“), přičemž odmítnutím žádosti žalobce o umožnění pořizování kopií ve věznici prováděli příslušníci Vězeňské služby úkon směřující k zajištění stanoveného pořádku a kázně při střežení vazební věznice ve smyslu § 3 odst. 2 zákona o vězeňské službě. Vězeňská služba tudíž v posuzované věci nebyla v postavení správního orgánu, nýbrž ve své základní „roli“ ve smyslu § 1 odst. 2 zákona o Vězeňské službě, tj. v roli ozbrojeného bezpečnostního sboru.
3. Městský soud v Praze vyslovil s postoupením věci nesouhlas. Dle jeho názoru v dané věci (neumožnění kopírování) nevystupuje Vězeňská služba jako ozbrojený bezpečnostní sbor, nýbrž jako správní orgán, který činí kroky na úseku veřejné správy. Pro závěr, že vůči osobám ve výkonu vazby vystupuje Vězeňská služba zásadně jakožto správní orgán, svědčí podle názoru městského soudu i dosavadní rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu, konkrétně rozsudky ze dne 21. 2. 2012, č. j. 8 As 53/2011 - 73, ze dne 17. 5. 2012, č. j. 5 As 75/2012 - 36, a č. j. 5 As 58/2012 - 37. Pasivně legitimovaným správním orgánem potom dle městského soudu není Vězeňská služba České republiky, ale Vazební věznice Olomouc.
4. Usnesením ze dne 21. 6. 2018, č. j. Nad 7/2018-58 Nejvyšší správní soud určil, že k projednání věci je příslušný Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci. Nejvyšší správní soud se však nevyjádřil k otázce pasivně legitimovaného správního orgánu v tomto řízení, nýbrž toliko vytkl zdejšímu soudu procesní pochybení. Zdůraznil, že pro určení žalovaného v žalobě na ochranu před nezákonným zásahem je primárním žalobní tvrzení žalobce, přičemž Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 12. 2014, č. j. Nad 224/2014 - 53, popsal postup řešení rozdílného postoje soudu a žalobce k otázce pasivní věcné legitimace, který však Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci nedodržel.
5. Podle zmíněného usnesení rozšířeného senátu je soud v případě žaloby proti nezákonnému zásahu, jehož se měli dopustit příslušníci ozbrojeného bezpečnostního sboru, povinen po právní stránce posoudit, kterému správnímu orgánu je s ohledem na tvrzení žalobce

přičitatelné jednání, jež má být podle žalobce nezákonným zásahem. Liší-li se tento závěr soudu od projevu vůle žalobce označujícího žalovaného, je soud povinen upozornit žalobce na svůj závěr a vyzvat jej, aby případně reagoval úpravou označení žalovaného. Pokud žalobce i poté, co byl soudem upozorněn na jiný právní závěr soudu ohledně otázky, kdo má být v dané věci žalovaným, setrvá na svém původním náhledu na tuto otázku a neuzpůsobí patřičně označení žalovaného a návrh výroku rozhodnutí soudu [§ 84 odst. 3 písm. d) s. ř. s.], nemůže být jeho žalobě vyhověno.

6. Zdejší soud však dle závěru Nejvyššího správního soudu pochybil tím, že sám beze změny žalobního návrhu zaměnil osobu žalovaného a postoupil věc městskému soudu s odůvodněním, že žalovaným má být jiný správní orgán se sídlem v jeho obvodu.
7. Nejvyšší správní soud uvedl: „[15] Krajský soud proto řízení zatížil významnou procesní vadou. Domníval-li se, že žalovaným nemá být žalobcem označená Vazební věznice v Olomouci, nýbrž Ministerstvo spravedlnosti, měl o tomto právním náhledu žalobce informovat a umožnit mu, aby ve své žalobě změnil označení žalovaného, nikoliv však z vlastní iniciativy provést záměnu žalovaného a přímo věc postoupit soudu dle jeho názoru příslušnému. Takový postup je možný v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, kde je žalovaný určen přímo zákonem, nikoliv však v řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu, pokynu či donucení, kde je žalovaný určován na základě žalobního tvrzení žalobce. Teprve v případě, že by žalobce na výzvu soudu změnil označení žalovaného, bylo by na místě postoupení věci místně příslušnému soudu.

[16] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud nesouhlas Městského soudu v Praze s postoupením věci shledal důvodným a rozhodl tak, že soudem místně příslušným k projednání a rozhodnutí žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, v níž je žalobcem jako žalovaná označena Vazební věznice v Olomouci, je Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, v jehož obvodu má sídlo správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah (§ 83 s. ř. s. ve spojení s 7 odst. 2 s. ř. s.).

[17] Má-li Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci, i nadále za to, že žalobcem označenému žalovanému - Vazební věznici v Olomouci, není tvrzený zásah přičitatelný, upozorní žalobce na svůj právní názor a poučí ho o možnosti úpravy označení žalovaného. Teprve poté, kdy by žalobce změnil svůj návrh, by bylo na místě zvažovat rozhodnutí o změně místní příslušnosti. Naopak setrvá-li žalobce na označení žalovaného, rozhodne Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci věcně, v intencích závěrů usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 12. 2014, č. j. Nad 224/2014 - 53, č. 3196/2015 Sb. NSS.“

8. Zdejší soud proto v souladu se závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu usnesením ze dne 13. 11. 2018, č. j. 65 A 76/2018-63 žalobci sdělil, že má i nadále za to, že žalobcem označenému žalovanému - Vazební věznici v Olomouci - není tvrzený zásah přičitatelný, neboť, jak již popsal v usnesení o postoupení věci, Vězeňská služba může vystupovat dle § 1 odst. 3 zákona o Vězeňské službě jako správní orgán toliko tehdy, je-li Vězeňské službě jako celku, či jednotlivým jejím organizačním složkám (generální ředitelství, vazební věznice atd.), či jednotlivým funkcionářům (generálnímu řediteli Vězeňské služby či ředitelům věznic) svěřena zákonem o Vězeňské službě či jiným zvláštním zákonem pravomoc rozhodovat o právech a povinnostech osob. V případě výkonu vazby se jedná např. o rozhodování o kázeňských přestupcích obviněných, o zabránění věci obviněnému, o náhradě škody či o náhradě nákladů spojených s výkonem vazby (srov. § 21a odst. 1, § 21b odst. 1, § 23 odst. 1 zákona č. 293/1993 Sb.). V posuzované

věci se však dle skutkového vymezení zásahu nejednalo o případ, kdy by bylo či mělo být o právu žalobce dle zákona rozhodováno Vězeňskou službou či ředitelem Vazební věznice Olomouc, tj. kde by Vězeňská služba či její příslušný funkcionář vystupovali v roli správního orgánu. Z žádného právního předpisu neplyne právo osoby nacházející se ve vazbě na pořizování kopií dokumentů ve věznici, tudíž logicky není žádnému správnímu orgánu svěřena pravomoc o takovém domnělém právu rozhodovat. Vězeňská služba, resp. příslušníci vězeňské stráže předmětné věznice, v posuzovaném případě vystupovali jako příslušníci ozbrojeného bezpečnostního sboru ve smyslu § 1 odst. 2 ZVS, přičemž odmítnutím žádosti žalobce o umožnění pořizování kopií ve věznici prováděli příslušníci Vězeňské služby úkon směřující k zajištění stanoveného pořádku a kázně při střežení vazební věznice ve smyslu § 3 odst. 2 ZVS. Vězeňská služba tudíž v posuzované věci dle názoru zdejšího soudu nebyla v postavení správního orgánu, nýbrž ve své základní „roli“ ve smyslu § 1 odst. 2 ZVS, tj. v roli ozbrojeného bezpečnostního sboru.

9. Krajský soud přitom vycházel ve svých úvahách rovněž z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2017, č. j. 3 As 205/2016-38, v němž byla řešena obdobná otázka, avšak s tím, že se jednalo o vymezení pasivní legitimace v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem v případě, kdy měli vůči žalobcům zasahovat nezákonně příslušníci Policie ČR.
10. Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci tedy sdělil žalobci, že i nadále zastává názor, že dle § 83 s. ř. s. je pasivně legitimovaným v tomto řízení správní orgán, který předmětný ozbrojený bezpečnostní sbor řídí nebo jemuž je takový sbor podřízen, tj. dle § 11 odst. 3 zákona č. 2/1969 Sb. Ministerstvo spravedlnosti.
11. V souladu s výše uvedeným krajský soud poučil žalobce o možnosti upravit označení žalovaného a v souvislosti s tím i žalobní petit, a dále sdělil žalobci, že pokud bude i nadále trvat na označení žalovaného tak, jak jej vymezil v žalobě a jejím doplnění, rozhodne soud o žalobě věcně v intencích závěrů usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 12. 2014, č. j. Nad 224/2014 - 53, publikovaného pod č. 3196/2015 Sb. NSS.
12. Jelikož žalobce na výzvu k úpravě označení žalovaného, která byla jeho zástupci doručena dne 16. 11. 2018, nereagoval, krajskému soudu nezbylo než žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítnout, neboť žalovaný není v řízení pasivně věcně legitimovaný.
13. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. a vychází ze skutečnosti, že úspěšnému žalovanému v řízení žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 5. prosince 2018

Mgr. Barbora Berková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. Ch.

